

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Handreiking voor het beoordelen van allergische reacties na COVID-19-vaccinatie

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 030 5.1.26
14@rivm.nl

De beoordeling door een deskundige arts is essentieel voor het stellen van een contra-indicatie voor vaccinatie, vanwege het risico op een ernstige allergische/anafylactische reactie.

In de Uitvoeringsrichtlijn voor COVID-19 vaccins staat als contra indicatie:

1. een aangetoonde ernstige en/of onmiddellijke* allergische reactie voor een van de bestanddelen van het vaccin;
2. een aangetoonde ernstige en/of onmiddellijke* allergische reactie na een eerdere toediening van hetzelfde vaccin COVID-19.

* NB. Met onmiddellijk wordt binnen 4 uur bedoeld. Er zijn echter ook soms latere reacties.

Onderstaande signaalsymptomen zijn behulpzaam zijn bij het stellen van een contra-indicatie of vaccinatie onder langere observatie (tenminste 30 minuten) wegens een allergische reactie op de eerste vaccinatie.

Algemeen: Er zijn nog weinig data over anafylaxie en allergische reacties bij de nieuwe COVID-19-vaccins bekend. Onderstaande handreiking berust dus niet op een review en uitgebreide data-analyse, maar is uitsluitend bedoeld als handreiking voor het beoordelen of iemand een tweede COVID-19-vaccinatie mag krijgen, hetzij onder verlengde observatie, of helemaal niet (contra-indicatie). Dit is op basis van allergische symptomen die optraden na de eerste COVID-19-vaccinatie. Anafylactische reacties komen vooral meer voor bij de mRNA-vaccins Comirnaty en Moderna.

Contra-indicatie tweede COVID-19-vaccinatie bij major symptomen

- **Onderstaande (major) allergische reacties binnen 4 uur na vaccinatie**, met noodzaak tot ingrijpen met **medicatie**, zijn een **absolute contra-indicatie** voor een tweede vaccinatie. Meerdere symptomen en orgaansystemen kunnen meedoen.
- Allergische reacties die pas later (na 4 uur na vaccinatie) optraden, zijn reden voor consult arts en kunnen ook een contra-indicatie zijn.

MAJOR SYMPTOMEN

Huid of mucosa

- Gegeneraliseerde urticaria of gegeneraliseerd erytheem
- Angio oedeem (niet aangeboren), lokaal of gegeneraliseerd
- Gegeneraliseerde jeuk met een rash

Cardiovasculair

- Gemeten lage bloeddruk
- Klinische diagnose van shockverschijnselen op basis van meerdere van de volgende symptomen
  - Tachycardie
  - Capillaire refill trager dan 3 seconden
  - Verminderde (zwakke) pols (volume)
  - Duizelig, verlaagd bewustzijn of bewustzijnsverlies

Respiratoir

- Bilaterale wheeze (bronchospasme)
- Stridor, gevoel van dichte keel
- Zwelling bovenste luchtwegen (lippen, tong, keel, uvula of larynx)
- Respiratoire distress/benauwdheid
  - Tachypneu
  - Verhoogd gebruik van hulpademhalingspiëren
  - Intrekken
  - Cyanosis
  - Grunting (snurken, kreunen)

Consult arts voorafgaand aan tweede vaccinatie bij allergische (minor) symptomen binnen 4 uur na vaccinatie, waarvoor geen ingrijpen met medicatie nodig was:

- Minor symptomen binnen 4 uur maar ook later vragen altijd om consultatie en beoordeling van de arts.
- Meerdere minor symptomen binnen 4 uur en optreden in meerdere orgaansystemen zijn een contra indicatie voor re-vaccinatie.
- In geval van een enkel minor symptoom dat vanzelf is overgegaan, is re-vaccinatie met verlengde observatie van minimaal 30 minuten en met acute deskundige opvang (EpiPen) bij de hand een overweging.
- Bij twijfel, overleg met achterwacht

Huid en slijmvliezen

- Gegeneraliseerde jeuk zonder rash
- Gegeneraliseerd prikkerig gevoel
- Lokale injectie plaats urticaria
- Rode jeukende ogen

Cardiovasculair

- Slechte perifere circulatie op basis van twee of meer symptomen
  1. Tachycardie
  2. Capillaire refill trager dan 3 seconden
  3. Verlaagd bewustzijn/duizelig

Respiratoir

- Persisterende droge hoest
- Hees/ hese stem
- Niezen of loopneus/rhinorrhoe

Maag-darm

- Diarree
- Buikpijn
- Misselijk
- Braken

Geen advies tweede vaccinatie met ander COVID-vaccin

Een tweede vaccinatie met een ander COVID-19-vaccin wordt vooralsnog nog niet geadviseerd. Er zijn te weinig data over zowel allergische (kruis)reacties als over de effectiviteit. Deze zomer komt daar mogelijk meer duidelijkheid over als gegevens van een grote Engelse studie bekend worden.

Literatuur:

McNeil MM, DeStefano F. Vaccine-associated hypersensitivity. J Allergy Clin Immunol. 2018 Feb;141(2):463-472. doi: 10.1016/j.jaci.2017.12.971. PMID: 29413255; PMCID: PMC6602527.